

Malmö stad

Miljöförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum: 2025-07-18

Vår referens:

Karin Hjalmarsson, stadsjurist

Epost:

Karin.hjalmarsson@malmo.se

Diarienummer:

MN-2025-6380

Remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet – Statliga utredningen om en översyn av kontrollorganisation och finansiering av kontroll i livsmedelskedjan

Sammanfattning

Kontrollorganisationen i Sverige avseende livsmedel, foder, animaliska biprodukter och djurskydd vid slakt utövas i dag av 270 kontrollmyndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Detta medför att såväl kontrollen som avgifterna skiljer sig åt runtom i landet. Många kontrollmyndigheter bedöms dessutom vara små och sårbara. I utredningen föreslås därför en centralisering av ansvaret för kontrollen i livsmedelskedjan till Livsmedelsverket respektive Jordbruksverket. Syftet med förslaget är att skapa bättre förutsättningar för att uppnå en likvärdig och enhetlig kontroll. Miljöförvaltningen delar utredningens uppfattning att det finns brister i dagens system, men anser att det vore kostsamt och tidskrävande att bygga upp en helt ny centraliserad livsmedelskontroll.

Kommunerna har en etablerad organisation och lokalkännedom, således anser miljönämnden att det vore lämpligare att reformera det nuvarande systemet. Miljönämnden avstyrker därför förslaget.

Förslag till beslut

Miljönämnden föreslås besluta

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2025-07-18
- Förslag till yttrande, daterat 2025-07-18

Beslutsplanering

Miljönämnden 2025-08-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt den statliga utredningen om en översyn av kontrollorganisation och finansiering av kontroll i livsmedelskedjan till miljönämnden för yttrande. Svar önskas senast 2025-09-04.

Bakgrund

Sveriges livsmedelskedja omfattar omkring 150 000 företag från primärproduktion till butik och restaurang. För att skydda människors och djurs hälsa, konsumenternas intressen samt den fria rörligheten inom EU finns ett omfattande regelverk, som kontrolleras genom offentlig tillsyn. Idag ansvarar cirka 270 myndigheter på olika nivåer för denna kontroll, vilket kräver hög grad av samverkan.

Tidigare utvärderingar visar att kontroll och avgifter inte är likvärdiga över landet, vilket kan leda till olika bedömningar av samma livsmedel. Många myndigheter är små och sårbara, med brist på specialkompetens och problem vid frånvaro. Över 70 myndigheter har mindre än en årsarbetskraft för livsmedelskontroll.

Sedan kontrollorganisationen infördes 1951 har omvärlden förändrats, med globaliserad handel och EU-medlemskap. Det ställer nya krav på kontrollen, som nu regleras av EU:s kontrollförfordning och skiljer sig från andra tillsynsområden som miljöbalken.

Förslagen i korthet

Utredningen föreslår följande åtgärder:

- En centralisering av ansvaret för kontrollen i livsmedelskedjan till Livsmedelsverket respektive Jordbruksverket. Detta skulle innebära att antalet behöriga kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan skulle minska från 270 till 2 och skapa bättre förutsättningar för att uppnå en likvärdig och enhetlig kontroll.
- En översyn av finansiering av offentlig kontroll med vissa förändringar jämfört med dagens modell. Ändringarna innebär bland annat att kontrollen av dricksvattenanläggningar ska finansieras med allmänna medel samt att avgiften reduceras för vissa mindre anläggningar som kräver godkännande.
- Livsmedelsverket ska under övergångsperioden genomföra revisioner av de kommunala kontrollmyndigheterna.

Förslagen föreslås i huvudsak att träda i kraft den 1 januari 2028.

Konsekvensbeskrivning

Förslagen innebär att livsmedelskontrollen flyttas till Livsmedelsverket, vilket påverkar 26 medarbetare och kräver omorganisation inom miljöförvaltningen. På sikt väntas ekonomiska besparingar. Utredningen föreslår dock att kommunernas merkostnader som orsakas av omställningsåtgärder ska kompenseras av staten.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen anser sammanfattningsvis att en översyn av livsmedelskontrollen är nödvändigt och delar utredningens uppfattning av att det finns brister med den nuvarande ordningen. Den föreslagna kontrollstrukturen skulle förvisso vara enklare att leda och styra samtidigt som geografiska behörighetsgränser suddas ut, vilket talar för att kontrollen skulle kunna bli mer likvärdig. Att bygga upp en ny centraliserad livsmedelskontroll riskerar emellertid att både medföra höga omställningskostnader och vara tidskrävande. Eftersom kommunerna har en etablerad organisation, lokalkännedom och erfarenhet av sådan tillsyn och kontroll anser miljönämnden att det vore lämpligare att utgå från detta för att reformera det nuvarande systemet. Miljönämnden avstyrker därför förslaget.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Ulrika Bodenäs
Avdelningschef
Avdelningen för kansli och juridik